

Univers Pedagogic

 47 (883),
 28 decembrie 2023

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!
pro

Noi prevederi privind salarizarea personalului din instituțiile de învățământ care funcționează în regim de autogestione financiară

Nivelul salarial al angajaților din instituțiile de învățământ superior, dar și de învățământ profesional tehnic, care funcționează în regim de autogestione financiar-economică, ar putea crește. Cabinetul de miniștri a aprobat noi prevederi privind salarizarea personalului din aceste instituții.

Documentul reglementează utilizarea eficientă a mijloacelor financiare alocate atât de la bugetul de stat prin formula de finanțare, cât și a veniturilor colectate ale instituțiilor în vederea susținerii performanței angajaților din instituțiile publice de

învățământ superior. Garanțiile specificate au fost prevăzute ca măsuri compensatorii de protecție socială, pentru garantarea și menținerea salariilor personalului din instituțiile de învățământ care funcționează în regim de autogestione financiar-economică, reieșind din cuantumul minim necesar de asigurare socială stabilit pe țară și în funcție de situația economică și posibilitățile financiare.

„Având în considerare posibilitățile reale ale bugetului de stat, precum și a veniturilor colectate de instituțiile de învățământ superior, anual se va da posibilitate acestora de a examina majorarea nivelului salarial pentru unele categorii de angajați, prin creșterea valorii de referință, față de valoarea de referință corespunzătoare coeficien-

tului de salarizare 1,00, în legea bugetului de stat pentru anul respectiv angajaților cu funcții similare din sectorul bugetar”, a declarat în cadrul ședinței ministrul Dan Perciun.

Stabilirea sporului de performanță, sporurilor cu caracter specific și a premiilor unice pentru rectorii instituțiilor de învățământ superior de Senat și Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională se va face conform unor criterii și obiective aprobate semestrial de către fondator.

Personalul instituțiilor de învățământ superior care realizează activități în proiecte finanțate din surse externe vor beneficia de salarizare, din contul și în limitele mijloacelor prevăzute pentru retribuirea muncii stabilite în acordurile/contractele de finanțare în conformitate cu normativele stabilite.

La fel, se va majora remunerarea salarială a diriginților din cadrul instituțiilor de învățământ profesional tehnic, echitabil cu cea a diriginților din învățământul general, pentru conducerea grupelor de elevi, ceea ce presupune majorarea de la o clasă la 4 clase de salarizare succesive față de cea corespunzătoare funcției de bază.

De majorări ar mai beneficia metodiștii, maeștrii instructori, precum și personalul de conducere din învățământul profesional tehnic.

*Stimați colegi!
Dragi prieteni!*

În această perioadă magică a anului, Redacția săptămânalului „Univers Pedagogic pro” vă adresează cele mai călduroase gânduri și urări.

Să știți că spiritul sărbătorilor de iarnă ne amintește încă o dată că sunteți piloni importanți ai educației și jucați un rol fundamental în viețile oamenilor. Dorim să vă transmitem recunoștința și admirația noastră pentru devotamentul și pasiunea pe care le investiți în profesie. Educația este una dintre cele mai prețioase daruri pe care le puteți oferi. Prin îndrumarea inspirată, deschideți mințile și sufletele copiilor către cunoaștere, le stimulați curiozitatea și îi îndrumați să își descopere și să își dezvolte abilitățile și talentele. Vă mulțumim pentru darul neprețuit pe care îl oferiți, predându-le copiilor noștri nu doar teme și lecții, ci și valori umane și responsabilități civice.

Fie ca sărbătorile de iarnă să vă aducă în suflet emoții pline de căldură, momente prețioase alături de cei dragi. Fie ca ele să vă găsească înconjuțați de iubirea familiei și prietenilor, iar noul an să vă aducă în viață numai reușite și împliniri.

Crăciun fericit și un An Nou plin de prosperitate!

Instituțiile de învățământ general vor beneficia de finanțare separată pentru gradele didactice

Instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal vor primi finanțare separată pentru acordarea sporurilor pentru grade didactice profesorilor. Guvernul a modificat formula de finanțare, astfel încât să încurajeze creșterea profesională a cadrelor didactice.

„Acest lucru va motiva administrațiile instituțiilor de învățământ să stimuleze dezvoltarea profesională a cadrelor didactice și va asigura o distribuție transparentă și echitabilă a finanțelor. Anterior, directorii alocau banii pentru grade didactice din bugetul instituției,

sumă cu atât mai mare cu cât e mai înalt gradul didactic și, respectiv, numărul de pedagogi deținători ai acestora. Aceste prevederi vor fi puse în aplicare la următoarea rectificarea a Legii bugetului de stat”, a menționat ministrul Dan Perciun, în cadrul ședinței Cabinetului de

miniștri. Alte modificări la Hotărârea Guvernului nr.868/2014 privind finanțarea în bază de cost standard per elev, care vor intra în vigoare la publicarea acestora în Monitorul oficial, vor mai permite unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea să susțină instituțiile de învățământ din resursele acumulate în Componenta raională, pentru acoperirea cheltuielilor de personal și de întreținere a instituțiilor de învățământ, în cazul în care resursele alocate instituției sunt insuficiente, precum și revizuirea ordinii priorităților în care aceste resurse pot fi alocate.

Noile prevederi vor mai permite instituțiilor de învățământ să aloce până la 2% din bugetul școlii pentru implementarea diverselor proiecte, oferind elevilor posibilitatea de a se implica și decide destinația acestora, fie pentru soluționarea problemelor pe care aceștia le consideră prioritare, fie pentru crearea unor spații de agrement, condiții mai confortabile etc.

Documentul mai include și anumite ajustări terminologice racordate la Codul Educației și Codul Civil al Republicii Moldova.

GLZ: Certificate de conformitate pentru unități economice din învățământul dual

Unitățile economice implicate în învățământul profesional tehnic dual și care sunt parte a Proiectului „Întreprinderi și Comune Puternice pentru Moldova” s-au învrednicit de certificate de conformitate, distincțiile fiind înmânate de Camera de Comerț și Industrie (CCI) a Republicii Moldova. De asemenea, în posesia unor certificate similare au intrat membrii comisiilor de constatare a conformității. Evenimentul a avut loc în cadrul ședinței Comitetului pentru promovarea învățământului profesional tehnic dual.

„Am oferit recent certificate de finanțare pentru 22 de unități economice antrenate în sistemul dual, care vor achiziționa echipamente necesare formării profesionale a elevilor implicați în sistemul dual, în sediul antreprenorului. Acest fapt va crea oportunități semnificative de dezvoltare atât pentru tinerii care doresc să-și construiască în Republica Moldova cariere de succes în domeniul economic, cât și pentru afaceri. Sunt încântat că tot mai mulți antreprenori acordă o atenție deosebită calității învățământului dual. Pe parcursul ultimilor ani, sute de companii au devenit parte integrantă a acestui

proces. Evoluția învățământului dual contribuie la creșterea competitivității economiei naționale”, a specificat Sergiu Harea, președintele CCI. Este de menționat că, în domeniul învățământului profesional tehnic dual, R. Moldova are oportunitatea de a prelua din experiența Germaniei. „Am început anul de studiu 2014/2015 cu o singură instituție de învățământ, cu un agent economic și cu 29 de elevi. Actualmente, în acest sistem avem peste 30 de instituții de învățământ, aproximativ 150 de unități economice și în jur de 1 700 de elevi”, a remarcat Larisa Șavga, președintele Comitetului pentru promovarea învățământului profesional tehnic dual din cadrul CCI.

La rândul său, Galina Rusu, secretar de stat în Ministerul Educației și Cercetării, a subliniat că „În parcursul nostru european ne-am învrednicit anume în domeniul educației de cele mai înalte calificative pe toate segmentele, în raportul de asociere. Acestea se bazează inclusiv pe rezultatele obținute în învățământul dual. Aici lucrurile sunt evidente, formarea profesională este aliniată tendințelor din domeniu.” Proiectul „Întreprinderi și Comune Puternice pentru Moldova” este implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GLZ), în parteneriat cu Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, fiind finanțat de Ministerul German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare și de Guvernul Elveției.

B. Iu.

Formările CFCL înregistrează continuitate

Sesiunile de formare profesională continuă, organizate de Centrul de Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, cu participarea cadrelor didactice de la Colegiul de Ecologie, au înregistrat continuitate.

elevi a abilităților și competențelor aplicative pentru o societate tehnologică modernă. De asemenea, și aplicarea inițiativelor inovatoare în vederea valorificării potențialului personal și profesional, integrarea armonioasă a domeniilor curriculare cu lumea reală, cu experiențe riguroase și relevante pentru elevii din învățământul profesional-tehnic.

În deosebită platformă de discuții și schimb de idei a fost implicat și reprezentantul CFCL, Octavian Vasilache, șef al CRDÎP.

Evenimentul a vizat aspecte legate de delimitările conceptuale ale abordării STEAM și modurile practice în care aceasta poate fi implementată în diverse contexte educaționale și profesionale. Prin prezentarea proiectelor STEAM, participanții au avut oportunitatea de a explora tendințele actuale și inovative în domeniu, consolidând astfel ideile și strategii pentru integrarea cu succes în practică.

Conferința a evidențiat importanța abordării STEAM în dezvoltarea gândirii critice, creativității și rezolvării problemelor, subliniind faptul că STEAM reprezintă un imperativ al timpului în contextul schimbărilor rapide din lumea contemporană.

Amintim că în toamna anului curent Centrul Republican de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Departamentul Educația adulților și Dezvoltare Personală din cadrul CFCL au desfășurat la Colegiul de Ecologie formări dedicate procesului educațional în baza paradigmei STEM. În cadrul acestor sesiuni participanții au învățat să aplice noi metode și strategii de predare, cu expunerea în paralel a principiilor-cheie pentru a gestiona schimbarea în domeniu, ținând cont de etapele implementării proiectelor respective în procesul instructiv-educativ, ce ar asigura o învățare activă și aducătoare de bucurie pentru elevi.

Finalitatea acestor formări a făcut posibilă organizarea de către colegiu a Conferinței teoretico-practice (națională cu participare internațională) cu genericul **Abordarea STEAM - imperativ al timpului: delimitări conceptuale și aplicări practice**. Evenimentul a avut drept scop cunoașterea principiilor de bază ale conceptului educației / modelului STEAM și dezvoltarea la

CertIFICATE de abilități lingvistice pentru angajații CFCL

Angajații Centrului de Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, beneficiari ai Programului de dezvoltare a capacităților CFCL, în scopul dezvoltării competenței de comunicare în limbi străine a formatorilor, care au susținut examenul de evaluare a competenței de comunicare în limba engleză (nivel A1), au obținut certificate de abilități lingvistice.

În acest context, Corpul Păcii în Moldova a invitat participanții la program să ia parte la festivitatea de înmănare a certificatelor și de marcare a succeselor. Evenimentul, care a devenit motiv de sărbătorire a competențelor lingvistice acumulate și a angajamentului, eforturilor considerabile depuse, a fost organizat în incinta Orange Digital Center al UPSC.

Reprezentanții Corpului Păcii în Moldova și-au exprimat profunda apreciere pentru angajamentul și dedicația administrației UPSC și CFCL de a susține dezvoltarea abilităților lingvistice ale angajaților săi. Au mulțumit pentru sprijinul acordat, pentru mediul încurajator creat și pentru solidaritate.

Pentru că educația este un dar și, în același timp, o investiție în propriul viitor, deținătorii de certificate au mulțumit pentru oportunitatea de a studia gratuit limba engleză, pentru experiența valoroasă și benefică.

Dragi colegi, aducem recunoaștere și aplauze pentru fiecare reușită, fiecare examen depășit și pentru determinarea de a vă dezvolta abilitățile lingvistice. Certificatul pe care l-ați obținut nu este doar un document oficial, ci și un simbol al perseverenței voastre și al angajamentului față de excelența în învățare. Este dovada că ați depășit

obstacole, ați înfruntat provocări și ați ajuns la un moment de triumf. Vă felicităm pentru realizările excepționale și vă încurajăm să vă bucurați de acest moment de glorie.

Amintim, programul este o finalitate a Memorandumului de înțelegere semnat între Centrul de Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău și Corpul Păcii, privind acordul de colaborare în cadrul Proiectului „Comunități de bune practici în educație”, implementat de Corpul Păcii din Moldova, cu sprijinul financiar al USAID.

Mobilitate de formare de la Universitatea de Management al Resurselor Umane din Konin, Polonia

În perioada 18 – 22 decembrie 2023, doamna Ewa Wasielewska, șefa Biroului Relații Internaționale a Universității de Management al Resurselor Umane din Konin, Polonia, a efectuat o mobilitate de formare la Secția Relații Internaționale și Managementul Proiectelor a UPSC.

Mobilitatea de formare a fost posibilă datorită programului pentru educație, formare, tineret și sport Erasmus+ și a avut drept obiectiv consolidarea cooperării și promovarea acțiunilor din cadrul acordului interinstituțional de mobilitate.

Stagiul de mobilitate s-a axat pe analiza aspectelor practice în domeniul cooperării internaționale, în vederea sporirii gradului de internaționalizare al instituțiilor de învățământ superior. Au fost discutate respon-sabilitățile și sarcinile

birourilor de relații internaționale și strategiile de lucru cu studenții, pentru a-i motiva să participe la programe de schimb academic, precum și modalitățile de gestionare a problemelor în organizarea și desfășurarea cu succes a mobilităților.

Strategiile instituționale privind incluziunea, nondiscriminarea și implicarea civică au prezentat interes sporit pentru doamna Wasielewska, în vederea extinderii colaborării dintre Universitatea de Management al Resurselor Umane din Konin și Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău.

Livada Moldovei: Colegiul Agroindustrial din Râșcani va fi modernizat

Lucrări de construcție a laboratorului didactic pentru procesarea și controlul calității uleiurilor eterice au demarat la Colegiul Agroindustrial din orașul Râșcani. Astfel, laboratorul va fi dotat cu mobilier, utilaje, tehnică IT și cu o instalație de extragere a uleiurilor eterice.

De remarcat că în prima fază a proiectului au fost livrate utilaje agricole necesare pentru plantarea, recoltarea și întreținerea suprafețelor de levănțică și salvie. Cu ajutorul acestor echipamente, elevii colegiului, îndrumați de cadrele didactice, au plantat două hectare de levănțică și au semănat un spațiu

la fel de extins de salvie. Recolta obținută va fi procesată la același colegiu, prin utilizarea capacităților acestui laborator didactic.

Valoarea dotărilor este de peste 465 000 de euro, realizate în cadrul Proiectului „Livada Moldovei”, implementat cu suportul Băncii Europene de Investiții.

Aurel LEȘCIC: „M-am simțit ca Iuri Gagarin, care a zburat în cosmos locotenent, dar a aterizat deja maior”

Așa cum în familie copilul are nevoie de mamă și de tată, tot așa elevii au nevoie de cadre didactice bărbați și femei. În anul acesta, în cadrul Concursului Republican „Pedagogul Anului”, printre învingători au fost și doi bărbați, ambii din municipiul Bălți. Astăzi vorbim despre Aurel Leșcic, cel care s-a clasat pe locul III la Concursul „Pedagogul Anului”, ediția 2023. Timp de 15 ani, Dumnealui modelează sufletele copiilor care învață la Școala Primară „Spiridon Vagheli” din municipiul Bălți.

– Domnule Aurel Leșcic, ce V-a determinat să vă regăsiți în mediul educațional?

– Nu doream să devin pedagog. Nu-mi plăcea această profesie, deoarece ambii părinți erau pedagogi, și nu din auzite știam care este soarta celor care activează în acest domeniu. Doream să fiu actor, să joc teatru, să intruchipez destine ale diferitor personaje. Cu toate acestea, destinul a decis în locul meu, căci nu noi alegem meseria, ci ea ne alege pe noi.

– Ce pași importanți ați parcurs până a deveni pedagog?

La vârsta de 16 ani, după absolvirea Gimnaziului din comuna Iabloana, raionul Glodeni, am decis să-mi continui studiile la Liceul Teoretic „Ion Creangă” din mun. Bălți. Am întârziat cu depunerea actelor, dar în acea perioadă era în toi admiterea la Colegiul Pedagogic „Ion Creangă”, care se afla pe teritoriul Universității de Stat „Alecu Russo”, în același bloc cu liceul mult râvnit. Mama, fără multă trudă, m-a convins să depun actele la colegiu. Trebuia să susțin două probe în scris: una la limba și literatura română, cealaltă – la matematică, și o probă de aptitudini susținută oral, fiind evaluat de către membrii comisiei de admitere.

– Cine au fost cei care V-au ghidat și V-au insuflat dragostea pentru pedagogie?

– Din start am fost luat în vizorul

distingților Axenia Saulea, Lilia Grădnaru, Liuba Axenti, Victor Moraru, iar mai apoi și de ceilalți pedagogi din colegiu. Dumnealor au observat în mine stoffa de pedagog și mi-au modelat cu multă dăruire de sine personalitatea. Nu numai o dată dna Axenia Saulea și regretata Liuba Axenti îmi spuneau că vor veni acele timpuri când numele meu va răsună în domeniul pedagogic.

Nu credeam și nici nu acordam prea multă atenție celor spuse. Trăiam viața studentească din plin, cu multe aventuri și provocări în domeniul de perfecționare. Nu observam că implicarea mea în diferite activități a prezis succesul și a contribuit la formarea unei personalități multilaterale, calitate forte a unui învățator. Am jucat teatru în cercul dramatic al colegiului, am cântat cu vocea și la acordeon la diverse activități extracurriculare, dansam în colectivul de muzică și dans popular din această instituție. Mai târziu am devenit membru al ansamblului model de muzică și dans popular „Vântuleț” din mun. Bălți, cu care am colindat meleagurile natale și țările lumii. Am avut marele noroc să-l am în calitate de conducător artistic pe Ion Ungureanu. Toate aceste activități mi-au largit orizontul de cunoaștere.

După susținerea examenelor de bacalaureat n-am plecat dintr-odată la universitate, dar am continuat studiile la colegiu, pentru a obține acea mese-

rie care îmi va putea oferi o bucată de pâine.

– De unde începe cariera Dvs. pedagogică?

– Practica comasată și cea de stat a avut loc în instituția în care activez deja de 15 ani, Școala Primară „Spiridon Vagheli”, nr.21. Aici directorul instituției, doamna Valentina Goiman, mi-a fost metodic și mentor. Am absolvit colegiul și mi-am continuat studiile la Universitatea de Stat „Alecu Russo” din mun. Bălți.

În primăvara anului 2008, doamna Valentina Goiman îmi propune funcția de laborant și din 1 aprilie 2008 sunt angajat al Școlii Primare „Spiridon Vagheli”, nr.21.

vorba ceea: „Dacă ai intrat în dans, dansează până la sfârșit!”

Pregătirile erau anevoioase, atmosfera tensionantă, fiindcă în acest an trebuia să mă pregătesc și pentru conferirea gradului didactic unu. Puneam accent pe obținerea gradului didactic. Lupta decisivă a fost ora publică care mi-a oferit titlul de „Pedagogul Anului” în mun. Bălți. Din acest moment mi-am redirecționat obiectivele și au început pregătirile pentru etapa republicană mai minuțios.

În luna mai îmi este conferit gradul didactic unu, iar în luna septembrie aflu că sunt unul din câștigătorii concursului. Astfel, m-am simțit ca Iuri Gagarin care a zburat în cosmos locotenent, dar a aterizat deja maior, fiindcă m-am avântat în concurs fiind deținătorul gradului didactic doi, dar, în final, mi s-a conferit gradul didactic superior.

– Ați ajuns în top trei cel mai bun învățator din țară. Vă responsabilizează mai mult acest titlu?

– Titlatura obținută a introdus noi reguli în procesul de desăvârșire personală. Acum trebuie să corespond acestui titlu, ba chiar să tind să-l depășesc. Oricum, am rămas pentru copii acel învățator care joacă teatru pentru a stabili relații prietenoase, care se joacă cu ei și glumește, dar nu uită că trebuie să învețe.

– Cum reușiți, ca învățator, să captați atenția școlărilor, în condițiile în care toți membrii societății, de la mic la mare, au acces la tehnologia avansată – gadgeturi etc.?

– Era tehnologică pentru multe cadre didactice a devenit o „tumoare” care perturbă procesul instructiv-educativ, dar nu în cazul meu. Provocarea de a transforma acest dușman în prieten a apărut odată cu lecțiile la distanță. Pandemia de COVID-19 a oferit oportunități pentru a demonstra definitiv priceperile în TIC și care actualmente au devenit tehnologii cotidi-

eram unicul bărbat într-un colectiv de femei și fiecare dintre ele mi-a oferit o experiență profesională, pentru aceasta le sunt recunoscător.

– Ați participat pentru prima dată la un asemenea concurs? Cum au decurs pregătirile?

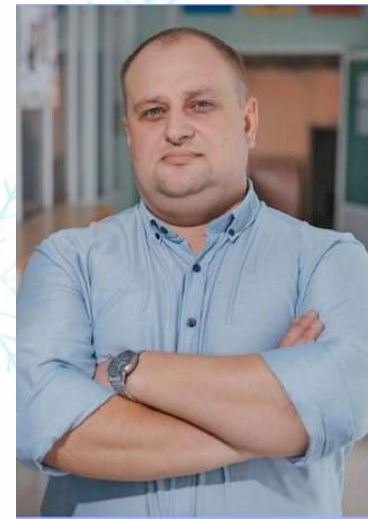
– Din acest lăcaș al cunoștințelor – Școala Primară „Spiridon Vagheli” – am avut prilejul să particip la Concursul „Pedagogul Anului”, în calitate

de însoțitor, susținător al colegelor Galina Vremeș, Lilia Tighineanu, Natalia Rișcovoii, Aurelia Găină și să văd acea muncă titanică depusă de participanți. Atunci când mi-a venit rândul, am încercat să evit posibilitatea de a mă implica în această luptă acerbă, însă,

ene. Le aplic la orice lecție și ele deseori sunt acea părghie de a monitoriza activitatea discipolilor și de captare a atenției.

– Cum reușiți să îmbinați actorul din Dvs. cu învățatorul care profesează?

– În ciuda faptului că visul din copilărie a rămas vis, la lecții și când sunt printre copii, sunt actor. Planificând o lecție, țin cont și de emoțiile pe care le transmit copiilor, fiindcă ele rămân adânc în memorie. Astfel, actorul din mine este implicat la maximum pentru a oferi căldură, bunătate și credință acestor suflete drăgălașe, inocente, care au nevoie de afecțiune, atenție, ghidare.

– Cum reușiți să-i inspirați și să-i determinați pe copii să-și păstreze identitatea națională și să-și iubească țara, pământul natal, tradițiile, cultura neamului nostru, având în vedere tendința spre globalizare?

– Deseori citez spusele marelui istoric român Nicolai Iorga: „Cel care nu-și cunoaște istoria neamului, e precum copilul care nu-și cunoaște părinții”. Dar ce este istoria neamului? Nu sunt doar aceste evenimente în care rolul principal l-au avut strămoșii noștri. Sunt datinile și obiceiurile care ne caracterizează ca națiune, fiindcă un popor fără limbă este mut, dar fără cultură – un boț de lut. Prin exemplu propriu le plămuiesc dragostea față de aceste obiceiuri, povestindu-le cum în copilărie umblam cu colindatul, cu plugușorul, peripețiile în noaptea de Sfântul Andrei.

O modalitate de a trezi mândria pentru limba maternă și a aduce la locul de cinste slova strămoșească este utilizarea în comunicare a proverbelor și zicătorilor, o componentă forte în discursurile mele. Cu siguranță, și cunoașterea personalităților notorii ale neamului nostru este o cale de păstrare a identității naționale.

– Dată fiind preponderența în școlile noastre a pedagogilor de gen feminin, credeți că un număr mai mare de bărbați practicând această meserie ar fi benefică pentru sistemul nostru educațional?

– O schimbare benefică în sistemul de învățământ ar fi atragerea mai multor învățatori de gen masculin, care ar face o echitate de gen în acest domeniu. Varietatea de soluții pentru îmbunătățirea procesului instructiv ar crește și va fi distrus stereotipul că există doar învățătoare.

– În afară de profesorat, sunteți și moderator la diverse evenimente... Vă ajută aceasta în profesia de bază?

– Pentru a mă menține în ipostaza de învățator și ca să nu părăsesc domeniu, sunt nevoit să activez și în calitate de moderator la evenimente, fapt ce îmi oferă o sursă financiară alternativă pentru bunăstarea familială. Această activitate, totuși, are un impact benefic în realizarea obiectivelor profesionale. Contactul cu diferite persoane în situații imprevizibile dezvoltă calitatea de adaptare și transformare, circumstanță ce se reflectă și în procesul de desfășurare a lecțiilor.

Statistica spune că pedagogii bărbați se revăd mai mult la disciplinele exacte: matematica, fizica, informatica, educația fizică, istoria etc., mai puțini – învățator de clasele primare. Domnul A. Leșcic a demonstrat că procesul de învățământ la treapta primară poate fi încredințat nu numai pedagogilor de gen feminin, ci și celor de gen masculin, cu atât mai mult că Dumnealui a ajuns în top trei „Cel mai bun învățator din țară”.

A intervievat
Silvia ȚURCAN

COLINDĂM, COLINDĂM, DUPĂ DATINA STRĂBUNĂ...

Crăciunul sau Nașterea Domnului nostru, Iisus Hristos, este o sărbătoare creștină celebrată la 25 decembrie (după stil nou, în calendarul gregorian) sau 7 ianuarie (după stil vechi, în calendarul iulian) în fiecare an, care face parte din cele 12 praznice împărătești ale bisericilor de rit bizantin.

Un vechi obicei din satele noastre era ca în Ajunul Crăciunului, gospodarii să se trezească devreme, să facă focul în sobă, cu o ramură să întindă jarul, și în timp ce stau la gura sobei, spun: „*Bună dimineața, moș Ajun! /C-ai venit într-un ceas bun /Să ne-aduci porci grași și unturoși /Toți oamenii sănătoși; /Vacile cu viței, oile cu miei, scoarfele cu porci, cloștile cu pui, gămile cu ouă... , iar la final: La anul și la mulți ani!*” Cântarea colindelor, un obicei străvechi, mult iubit de copii, este partea cea mai importantă din festivitățile Crăciunului. În prima zi, cete de copilași umblă din casă-n casă ca să vestească sărbătoarea, ținând în mână o stea făcută din carton (lemn) și hârtie, pictată chiar de ei cu imaginea Mântuitorului Iisus Hristos. Îmi amintesc și eu cum mergeam cu *Florile dalbe*, iar cei mai mari - cu *Steaua*. Sincer, nu pot reda acum bucuria ce

o trăiam în acele zile, când colindam casele gospodarilor din satul meu de baștină, Șamalia, de la poalele Codrilor Tigheci... Prin troiene, cu obrăjii rumeni de gerul de afară, vesteam Nașterea Domnului până la chinții, când ne luau locul cei mai mari, flăcăii, care aveau un colind aparte- *Viorașul*, terminând obiceiul chiar spre dimineață...

O fascinantă sărbătoare a obiceiurilor de Crăciun, cu genericul „*Lată vin colindători seara pe la cântători!*”, care a coincis cu împlinirea unui an

de activitate a Muzeului Etnografic din Cantemir, a fost desfășurată zilele trecute în incinta Muzeului, în cadrul căreia directoarea Muzeului Primăriei Cantemir, cu sediul în Gimnaziul „*Al. Pușkin*” din centrul raional, Raisa Andronov și colaboratoarea instituției, Valentina Schinu, în strânsă legătură cu administrația Gimnaziului, au reușit să readucă în realitatea magia sărbătorilor de iarnă. Cete de colindători, constituite din elevii instituției-gază, ai Gimnaziului „*Mihai Eminescu*” din

Cantemir, dar și membri ai formației etnofolclorice „*Ciobănaș*”, au prezentat colinde inedite, de o originalitate aparte, care au bucurat publicul spectator, colindătorii fiind răsplătiți pentru urările frumoase de către Moș Crăciun cu dulciuri și colăcei, crăciunei copti chiar în cuptorul din curtea muzeului.

Sărbătoarea de suflet, la care au fost prezenți și vicepreședintele raionului, Dumitru Maruneciu, viceprimarul urbei, Ion Untilă, parohul bisericii din Cantemir, Tudor Vasilachi, metodista superioară a DGÎ, Ana Burduja, care au adresat cuvinte de felicitare colaboratorilor Muzeului, locuitorii ai orașului, dar și echipa postului de televiziune „*Moldova 1*”, a demonstrat o dată în plus că tradițiile frumoaselor sărbători de Crăciun și Anul Nou sunt păstrate și promovate.

Cei prezenți au avut posibilitatea de a admira și aprecia bogatele exponate muzeale, pe care cele două entuziaste și animatoare - Raisa Andronov și Valentina Schinu - au reușit să le colecteze într-un timp record de la sătenii din localitățile din sudul țării. Aici poți vedea unelte, scule de muncă, obiecte din casa și gospodăria țărănească, icoane, prosoape, ii, covoare, lăicere, scoarțe, păretare, perne ș.a., activitatea de colectare a relictelor fiind una în continuă desfășurare. În final aș mai adăuga că, spre bucu-

ria noastră, a tuturor, într-un șir de localități din sudul Basarabiei întâlnim colinde pe care le avem numai în colecțiile clasice, cum ar fi colindele de vânător: „*Colinda cerbului*”, „*Colinda ciutei*”, „*Leul*”, „*Dulful mării*”, în centru și în nord avem mai puține colinde, însă avem teatru popular: „*Malanca*”, „*Căluțul*”, „*Capra*”. Cântecetele interpretate în seara de Crăciun de către colindători sunt considerate imnuri prin care este vestită bucuria Nașterii Domnului Iisus Hristos și prin care sunt chemați toți membrii comunității să se alăture bucuriei universale. Textele lor povestesc istoria mântuirii, conținutul celor 7 Taine și preceptele conviețuirii creștine. Iar ritualul colindatului este dramatizarea redusă la esența ei simbolică a unei liturghii. Îmbucurător este faptul că se revine la tradițiile populare, la colindat, la Plugușor, important e să le păstrăm cu sfințenie, or, în pacea serilor de Crăciun omul așteaptă glasurile curate care-l vestesc pe el așa cum ar vrea să fie, așa cum se vede în visurile sale; colindele ne aduc această viziune feerică de viață, de care avem nevoie, aduc imaginea purificată de orice negru pământesc, crescută pe un plan mitic; colindele nu sunt în țara noastră simple urări de sărbători, ci vești, imagini de vrajă ale unei lumi înalte în care am vrea să fim.

Ion DOMENCO,
jurnalist

Au fost desemnați învingătorii celei de-a VII-a ediții a Concursului republican „Limba noastră-i o comoară”

Concursul republican „Limba noastră-i o comoară” și-a desemnat învingătorii. Cei 12 câștigători au fost premiați de Ministerul Educației și Cercetării. La ediția din acest an, cu genericul „Cuvinte în lectură”, au participat 94 de elevi și cadre didactice din instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal din țară.

Evaluarea s-a desfășurat pe 3 niveluri de vârstă și de pregătire: clasele I-IV, V-VIII și IX-XII. Comisia de concurs a fost constituită din cadre didactice din învățământul general și universitar, reprezentanți ai direcțiilor de învățământ și specialiști din domeniul artistic.

Câștigătorii au obținut premii bănești și diplome din partea Ministerului Educației și Cercetării: premiul mare - 4 000 de lei; premiul I - 3 000

de lei; premiul II - 2 000 de lei; premiul III - 1 000 de lei; mențiune specială - 500 de lei. Pentru locurile I-III au fost acordate câte trei premii pentru fiecare nivel de școlarizare, precum și 2 mențiuni speciale. Valoarea premi-

ilor pentru profesorii-mentori este aceeași ca și pentru elevii premiați, în funcție de categorie.

De asemenea, Biblioteca Națională a oferit 3 premii speciale, câte unul pentru fiecare treaptă de

școlaritate, iar editurile „Prut Internațional” și „Arc” - câte un lot de carte pentru toți participanții la competiție. Concursul republican „Limba noastră-i o comoară” este organizat de Ministerul Educației și Cercetării, sub Înaltul Patronaj al Președintei Republicii Moldova, Maia

Sandu, în contextul desfășurării Campaniei de promovare a lecturii „Cartea Deschisă”. Ajuns la cea de-a VII-a ediție, evenimentul are drept scop sporirea nivelului de conștientizare a importanței lecturii în dezvoltarea personală, intelectuală și emoțională a tinerei generații.

Cum introducem inteligența artificială în școli?

INTERVIU CU PROFESOARA YIRAN ZHAO, EXPERT OECD

Ca să le dăm cu adevărat putere profesorilor atunci când promovăm tehnologiile AI, cheia este să gândești din perspectiva profesorului.

Cum introducem inteligența artificială în școli și licee? „Primul lucru la care se va gândi un profesor când îi vei spune că poate folosi inteligența artificială pentru învățare personalizată va fi cum rămâne cu volumul meu de muncă? Nu am timp să fac altceva în fiecare zi”, spune profesoara Yiran Zhao, expert OECD, de la Xi'an Jiaotong-Liverpool University, într-un interviu pentru Edupedu.ro. Soluția este ca, „atunci când promovăm tehnologiile AI, să încercăm cu adevărat să le dăm putere profesorilor. Cheia este să gândești din perspectiva profesorului”, susține Yiran Zhao.

dintre studenții noștri nu sunt vorbitori nativi de engleză. AI poate să-ți ajute să traducă materialele de curs atât înainte de oră, când citesc, cât și în timpul orei, traducând în timp real ceea ce spun profesorii, pentru a-i ajuta să ia notițe.

De asemenea, traduc ceea ce gândesc în limba maternă și apoi exprimă în limba engleză în clasă. De fapt, facilitează participarea la clasă a unora dintre studenți care sunt mai puțin fluenți în limba engleză.

Celălalt domeniu în care studenții noștri, probabil, folosesc AI este reprezentat de evaluări și aici există moduri constructive de a folosi AI, dar și modalități distructive.

Modurile constructive ar fi atunci când studenții folosesc AI ca instrument de brainstorming sau ca motor de căutare a informațiilor mai eficiente, pentru că, spre deosebire de vechile motoare de căutare, poți folosi limbajul uman pentru a cere informații.

Este mai eficient și face o treabă mai bună în obținerea informațiilor de care ai nevoie, în timp ce un motor de căutare tradițional îți oferă doar o listă și nu știi exact ce informație din acea listă este relevantă. Trebuie să dai click pentru a vedea ce informații sunt acolo. Apoi, poate deschizi pagina respectivă, stai acolo timp de 10 minute și nu înțelegi care parte a acelei pagini este relevantă.

Am observat, de asemenea, că unii studenți ar putea folosi AI într-un mod distructiv și că există preocupări legate de plagiat. Nu există momentan o modalitate fiabilă de a detecta dacă un articol este scris complet de AI sau nu. Există unele instrumente de detectare, dar nu sunt cu adevărat precise și, în

special, nu sunt exacte pentru vorbitorii care nu sunt nativi

În ceea ce privește predarea, în semestrul următor, voi folosi o aplicație, *Philosophie AI*, care încearcă să folosească instrumente AI pentru a revoluționa experiența noastră de învățare. Filozofia de bază este următoarea: conținutul generat de AI ar putea să nu fie la fel de bun ca și conținutul educațional pe care l-am folosit de ani de zile, făcut de experți. Poate ceea ce avem nevoie în această etapă a dezvoltării AI nu este conținutul de învățare în sine generat de AI, ci cum să folosim AI pentru a ne îmbunătăți experiența de învățare.

Este un fel de asistent virtual de învățare în formatul unui chatbot care îi ajută pe studenți să înțeleagă textele pe care le au de citit înainte de un curs.

Rep.: Cum funcționează practic?

Yiran Zhao: Te îndrumă înainte de a citi, îți poate oferi câteva întrebări care să te ajute să reflectezi asupra relevanței textului raportate la propria experiență, pentru a genera interes pentru textul respectiv.

Apoi, în timpul lecturii, poți pune întrebări despre fragmentul specific de lectură și te poate ajuta să îl înțelegi.

La sfârșitul sesiunii de lectură, asistentul virtual de învățare îți poate cere din nou să reflectezi asupra a ceea ce ai citit și învățat și te poate testa în mod formativ. Evaluează dacă ai înțeles textul respectiv.

Rep.: Nu consumă mai mult timp?

Yiran Zhao: Cred că de fapt va consuma mai puțin timp, pentru că suntem la nivel de absolenți de facultate. Studenții noștri sunt masteranzi și multe dintre materialele de curs sunt extrem de dense. Pentru că pot pro-

veni de la studii de licență diferite, este posibil să nu aibă toți același nivel de cunoștințe anterioare de care au nevoie pentru a înțelege materialul respectiv. Așa că, ar putea fi, de fapt, mai eficient să parcurgă acest proces, decât să citească ei, pentru că ceea ce vedem adesea este un student care se uită la un articol care are poate 10 pagini, o zi întreagă sau chiar 3 zile și nu-l înțelege.

Altă problemă este că au o mulțime de lecturi și texte la diferite cursuri. Toate acestea pot însemna mai multă presiune pentru un student și atunci se poate organiza mai bine.

Citirea în profunzime, găsierea ideilor-cheie dintr-un text sunt abilități care se predau. În programul meu de master de la Universitatea Harvard, exista un curs pentru a forma această abilitate specifică de a citi rapid și corect un text care conține o cantitate mare de informații. Cu acest sistem, probabil, studenții nu trebuie să urmeze un curs, AI-ul îi poate ajuta să facă asta.

Un alt mod în care folosesc AI în clasa mea, pentru că suntem specializați în educație, este să invit studenții să integreze aceste instrumente tehnologice în propriul design de lecție. Au libertatea de a decide cum doresc să folosească AI în propriile planuri de lecție.

• Yiran Zhao este profesor asistent la Academy of Future Education Xi'an Jiaotong-Liverpool University. Și-a obținut doctoratul în Teorie și Politici Educaționale la Universitatea de Stat din Pennsylvania, SUA, și masterul în Politici Internaționale Educaționale la Harvard Graduate School of Education din SUA. A lucrat în proiectul OCDE Future of Education and Skills 2030 și are interese de cercetare în domeniul precum dezvoltarea competențelor secolului 21, în special creativitatea, procesele psihologice care permit învățarea autonomă, tehnologia în educație, echitatea educațională și inovațiile educaționale.

Yiran Zhao a participat la masa rotundă internațională „AI în educație”, moderată de profesorul Răzvan Bologa, CEO al companiei Cyberllence Inovație și fondator al NEXTLAB.TECH, prima platformă de învățare cu inteligență artificială din România. El este profesor la Facultatea de Cibernetică, Statistică și Informatică Economică din cadrul ASE București.

Sursa: edupedu.md

În ceea ce privește formarea profesorilor, Yiran Zhao crede că „ar trebui să fie o învățare experiențială, o învățare bazată pe proiecte, care să fie ghidată de interesele profesorului sau o modalitate de a ajuta profesorii să-și înțeleagă nevoile. Nu poate fi o formă de dezvoltare profesională tradițională, în care experții merg în clasă și îi spun profesorului: acum o să te învăț de ce AI este important pentru tine”.

Yiran Zhao a explicat cum poate un asistent virtual de învățare să îi ajute pe studenți să înțeleagă textele pe care le au de citit înainte de un curs și cum este folosită inteligența artificială în Universitatea la care predă.

Interviul integral

Rep.: Cum credeți că se pot introduce noi tehnologii și inteligența artificială în școlile primare sau licee? Dacă avem în vedere perspectiva unui profesor, ce credeți că se poate întâmpla?

Yiran Zhao: Această întrebare este foarte complexă și cred că profesorul Bologa face o treabă foarte bună, ajungând la atât de multe școli din România, în special școlile rurale și defavorizate.

Nu cred că există o cale ușoară, dar un aspect important este empatia. De multe ori, când promovăm noi tehnologii sau inovații în educație, în școli, nu ne uităm cu adevărat la bunăstarea profesorilor. Le spunem că un lucru este important, trebuie să îl utilizeze, dar la ce impact ar putea avea asupra profesorilor ne gândim mai puțin.

Indiferent dacă este sectorul privat sau sectorul public, atunci când promovăm aceste tehnologii AI, să încercăm cu adevărat să le dăm putere profesorilor și atunci profesorii vor fi mai dispuși să accepte să ne asigurăm că tot sprijinul de care au nevoie profesorii este de fapt implementat înainte de aplicarea măsurii. Primul lucru la care se va gândi un profes-

or când îi vei spune că poate folosi inteligența artificială pentru învățare personalizată va fi cum rămâne cu volumul meu de muncă? Nu am timp să fac altceva în fiecare zi. Lucrez ore suplimentare și acum îmi ceri să învăț o nouă tehnologie? Dacă mai adaugi la volumul de muncă, ce suport am?

Nu poate fi o formă de dezvoltare profesională tradițională, în care experții merg în clasă și îi spun profesorului acum o să te învăț de ce AI este important pentru tine.

Rep.: Și atunci ce metode credeți că ar putea fi potrivite, având în vedere și bunăstarea profesorilor?

Yiran Zhao: Ar trebui să fie o învățare experiențială. Poate ar trebui să fie o învățare bazată pe proiecte, care să fie ghidată de interesele profesorului sau o modalitate de a ajuta profesorii să-și înțeleagă nevoile.

Un alt lucru important cred că este interesul profesorilor pentru AI. Unii profesori s-ar putea să nu folosească AI în predare, deoarece nu au avut ocazia să o încerce și nu știau ce lucruri uimitoare poate face pentru ei. Nu au experimentat direct beneficiile. De exemplu, cu AI îmi pot face un PowerPoint de 10 ori mai repede decât înainte. Nu trebuie să-mi fac griji prea mult cu privire la designul grafic, trebuie doar să mă gândesc la conținut.

Profesorii se află în partea de jos a ierarhiei decizionale. De multe ori, perspectivele lor nu sunt luate suficient în considerare atunci când se iau decizii și atunci cheia este să gândești cu adevărat din perspectiva profesorului.

Rep.: Ne puteți spune practic cum folosec studenții și profesorii inteligența artificială la Xi'an Jiaotong-Liverpool University, unde predăți?

Yiran Zhao: În ceea ce privește utilizarea AI de către studenți, o pot folosi în mod evident pentru a-i ajuta să traducă, pentru că suntem o instituție de predare în limba engleză și mulți

A fost extins termenul de desfășurare a activității de îngrijire calificată a copiilor

Termenul pentru exercitarea, pe baza patentei de întreprinzător, a activității de îngrijitor/ingrijitoare calificată a copiilor a fost extins până în data de 1 ianuarie 2025. În viitor, munca îngrijitorilor ce se ocupă cu copii care au vârsta de până la 3 ani va fi organizată ca activitate independentă, conform unui nou mecanism de reglementare.

În prezent, prevederile legislative cu privire la activitatea independentă nu acoperă domeniul serviciilor alternative de îngrijire a copiilor. Astfel, pentru a asigura protecția copiilor și a celor care prestează asemenea servicii, în cadrul Legislativului țării a fost luată decizia de a extinde cu un an termenul limită de desfășurare a activității în bază de patentă.

Reconstrucția educației prin transdisciplinaritate

Studenții UPSC din București ai Catedrei de limba și literatură română a Facultății de Filologie și Istorie din cadrul Programului de master „Inter-/ transdisciplinaritate și strategii didactice” și-au dat întâlnire, pe data de 22 decembrie 2023, în cadrul Simpozionului Național, cu genericul „O lume virtuală, oglindită într-o lume reală”.

Evenimentul a fost găzduit de Școala 279 din București, acreditată Erasmus, și a abordat dimensiuni ale educației transdisciplinare în școala postmodernă.

Coordonatorul programului de master sus-menționat, domnul Adrian Ghicov, doctor habilitat, conferențiar universitar, șeful Catedrei de limba și literatură română, a vorbit în activitatea de tip conferință, pe care a ținut-o la eveniment, despre rolul competenței media în structurarea

procesului educațional postmodern, despre creația digitală, inovația și colaborarea digitală pentru stimularea demersului de învățare pe platforma inter- și transdisciplinarității filologice și pedagogice. O metaanaliză semnificativă pe această direcție au făcut și masteranzii, etalându-și plenar competența de cercetare și de aplicare la clasă a produselor curriculare de

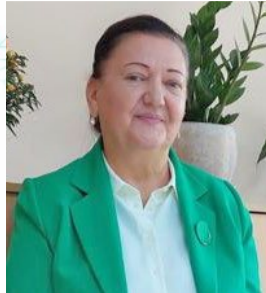
referință pentru domeniul abordat. Ediția a IX-a a evenimentului s-a încheiat cu promisiunea organizatorilor că la cea de a X-a întrunire bucureștenii, care studiază la UPSC în programul respectiv, vor veni cu discursuri științifice și metodologice, ilustrând prin exemple pertinente din tezele lor de master.

Bunătatea și Compasiunea – o lecție de viață

Înainte de a povesti despre acte de caritate, ar fi bine să concretizăm ce este un gest de caritate. Credem că este un semn de solidaritate cu suferința umană, un dar al bucuriei și al speranței. Cu toții ne dorim o lume mai bună, o lume fără boli, o lume în care să predomină zâmbetele și să lipsească stresul. Fiecare copil merită să aibă o șansă la viață. Ne bucurăm când organizăm astfel de evenimente consacrate actelor de caritate. Este important ca încă de mici copiii să înțeleagă că trebuie și pot să facă fapte bune.

Dispoziția binevoitoare a oamenilor față de cei suferinzi îi ajută să depășească cu demnitate chiar și cele mai mari dificultăți apărute în cale. Elevii Liceului Teoretic „Orizont”, filiala Ciocana, sunt mereu activi în susținerea actelor de caritate. Ei participă la diverse târguri destinate pentru colectarea mijloacelor bănești, a unor fonduri pentru cei mai triști semeni de-ai lor. Sensibilizați de istorii triste, sunt apti de compasiune și dau dovadă de altruism, întru susținerea celor aflați în dificultate. Astfel, pe parcursul ultimilor ani, în instituția noastră s-au desfășurat mai multe acțiuni de caritate, având ca scop colectarea de fonduri pentru

anumite persoane care solicită sprijin material. Un exemplu frumos în acest scop este Târgul de caritate cu genericul *Bunătatea și Compasiunea - o lecție de viață*. Alături de părinții lor, copiii au adus bucate delicioase care au fost vândute ca pâinea caldă. Receptivi la durerea lui Vasilică Goncear, un copil diagnosticat cu cancer, elevii au pregătit jucării, dulciuri, cărți de povești, cărți de colorat, materiale didactice (acuarelă, creioane colorate, jocuri). Mănuță cu mănuță, aceștia au confecționat materiale interesante, le-au expus în curtea din fața școlii și i-au îndemnat pe colegii lor din alte clase să le cumpere. Cu lacrimi în colțul ochilor și cu rugăciuni pe buze,

Valentina CURECHI,
profesoară de limba
și literatura română,
IPÎ Liceul Teoretic „Orizont”,
filiala Ciocana

a donat fiecare după posibilitățile sale. Organizând acest târg, încercând să salveze un suflet ce lupta să supraviețuiască, ei au renunțat în folosul bolnavului la banii de buzunar pe care i-au câștigat din vânzări. Prin această mică contribuție, ei i-au adus lui Vasilică o rază de lumină, bucurie, căldură în suflet. Astăzi, Vasilică se simte bine, iar noi ne bucurăm nespus de mult pentru că l-am putut ajuta.

În mod tradițional, la IPÎ LT „OIZONT”, filiala Ciocana, de Hramul instituției, se instaurează o atmosferă feerică, sărbătorească. E un motiv de a dăru, de a fi uniți, de a zâmbi, dar, mai ales, e un prilej de a ne aminti de cei mai triști ca noi. În această zi deosebită, în afară de alte activități culturale, s-a desfășurat târgul de caritate *Uniți pentru un scop nobil*, menit a sădi în sufletele copiilor altruismul, bunătatea, compasiunea. Iar ei, la rândul lor, au dat dovadă de empatie, de dragoste față de aproapele lor. Elevii au venit la târg cu gustări și deserturi, pregătite de ei și de părinții lor, pe care le-au vândut celor prezenți la sărbătoare. Bineînțeles, s-a adunat o anumită sumă de bani. Ca de obicei, acești bani au fost donați unor orfelinate, familii vulnerabile, oameni nevoiași, copii cu probleme de sănătate.

În instituția noastră s-a desfășurat și *Festivalul culinar de toamnă*. Profesorii, împreună cu elevii, au vândut în scop caritabil delicii turcești, cafea preparată pe nisip fierbinte, baclava,

gozleme, kebab etc. La evenimentul cultural-artistic a participat un concert al artistului Ion Paladi, care a delectat publicul cu o suită de melodii captivante.

De asemenea, tradițional, elevii iau parte la campaniile caritabile care se organizează cu prilejul sărbătorilor de iarnă, Paștelui etc. Cu aceste ocazii la zeci de copii, de bătrâni li se oferă colete cu produse alimentare, îmbrăcăminte, cărți, rechizite școlare, jucării.

Aceste acțiuni caritabile au menirea de a educa o atitudine sănătoasă față de anumite valori morale, cum ar fi generozitatea, toleranța și bunătatea. Totodată, ele dezvoltă la elevii anume deprinderi antreprenoriale. Prin empatia elevilor și prin implicarea permanentă a administrației liceului, în fiecare an, la sărbătorile Nașterea Domnului, Paștele etc. se organizează vizite cu cadouri speciale la câteva familii nevoiaș.

Întâlnirile cu absolvenții – motivație pentru învățare

”
Cea mai mare motivație a elevilor nu poate fi alta decât succesul absolvenților noștri

Larisa Sofron, director adjunct al IPÎ LT „Orizont”, filiala Ciocana

Liceul Teoretic „Orizont” este un adevărat promotor al ideii că succesul zilei de mâine aparține celor care se pregătesc pentru viitor deja astăzi. Interacțiunea elevilor cu absolvenții gimnaziului este o sursă activă ce influențează și direcționează motivația pentru învățare. Astfel, elevii claselor a VII-a și a IX-a au avut ocazia să participe la o întâlnire cu absolventul gimnaziului Călin-Iulian Lungu (promoția 2020).

Călin este deținătorul unei burse de studii care a aplicat la Programul Școlilor Europene din cadrul Parteneriatului Estic, astfel ajungând să studieze la The New School (ISG) din Tbilisi, Georgia, în cadrul Programului European de Diplome de Bacalaureat Internațional (IB).

La această întâlnire Călin le-a povestit elevilor despre experiența acumulată timp de doi ani de zile în cadrul acestui program, vorbin-

du-le despre procesul de aplicare, cerințele școlii, activitățile curriculare și extrașcolare, precum și despre sistemul de notare Bell Curve. De asemenea, le-a comunicat și despre oportunitățile ce se deschid pentru fiecare elev în scopul de a-și organiza propriul program de activități creative, sport și voluntariat, pe durata a 18 luni, aceștia fiind responsabili să demonstreze (cu dovezi) îndeplinirea activităților.

Întâlnirea a continuat cu o sesiune de întrebări și răspunsuri. Călin s-a străduit să le dea explicații și să satisfacă curiozitatea elevilor. A menționat că, atunci „când alegi să faci o schimbare, lași în urmă părinții dragi, vreun prieten, renunți la unele activități, dar nu trebuie să-ți fie frică, fiindcă marea aventură este investiția în propriul viitor.”

Elevii clasei a 9-a „A” au avut o întâlnire cu Patricia Nistor, absolventă a gimnaziului (promoția 2021), astăzi studentă la Scarborough College din Marea Britanie.

Patricia a obținut bursa integrală pentru a studia doi ani la un liceu privat, prin intermediul HMC Projects, care i-a oferit oportunitatea de a urma programul IB Diploma (Bacalaureat Internațional). Entuziasmată de studiile pe care le face, le-a împărtășit elevilor experiența sa și i-a ghidat în procesul de aplicare

pentru programul de burse, care se realizează prin intermediul Școlii de engleză ISCEO și reprezentanții proiectelor în Moldova.

Elevii au aflat de la Patricia despre importanța implicării în activități extracurriculare: dezbateri, activități de voluntariat, participare la concursuri - activități ce întrunesc o condiție esențială în procesul de selecție a candidaților pentru burse.

De asemenea, absolventa le-a povestit și despre programul academic alcătuit din 3 componente de bază (un studiu asemănător cu cele universitare, lecții de filozofie, activități extracurriculare) și 6 subiecte alese din blocuri specifice (limbi, științe, matematică).

Bursierii acestui program au parte și de excursii și activități culturale.

Întâlnirea s-a încheiat cu un dialog amical, elevii adresând mai multe întrebări Patriciei, iar ea i-a îndemnat să aibă încredere în sine, să studieze și să-și urmeze visul.

Larisa GALERU,
profesoară de limba
și literatura română,
IPÎ LT „Orizont”, filiala
Ciocana

„Satul European”: A fost renovată Grădinița din Vărzărești

În cadrul Programului Național „Satul European” a fost renovată Grădinița „Albinuța” din Vărzărești, Nisporeni, care este frecventată de 150 de copii. Costul lucrărilor a constituit circa 8,7 milioane de lei (435 de mii de euro), oferite de Fondul Național pentru Dezvoltare Regională Locală, incluzând eficientizarea termică a clădirii, montarea rețelelor electrice, construcția rețelei interioare de apă și canalizare, instalarea rețelei interioare de încălzire și ventilare.

Mihail Croitoru, directorul Oficiului Național de Dezvoltare Regională și Locală, a declarat că „Reparația capitală a Grădiniței din Vărzărești reprezintă atât o îmbunătățire fizică a clădirii, cât și o investiție în viitorul copiilor. Cu ajutorul programului „Satul European” construim un mediu sigur și mai modern spre o educație de calitate. Suntem mândri să vedem că această transformare contribuie la formarea unui spațiu propice dezvoltării copiilor.”

Este de menționat că, grație Programului „Satul European”, jumătate dintre cele peste 250 de proiecte finalizate au vizat modernizarea infrastructurii sportive, construirea terenurilor de joacă și a spațiilor de agrement. Printre aceste proiecte se numără edificarea unui stadion în satul Gordinești, Rezina, amenajarea unui ministadion în aer liber la Sărătenii Vechi, Telenești, construirea unor terenuri de joacă pentru copii la Zgârdești, Telenești, și la Ustia, Dubăsari. De asemenea, a fost reparat Complexul sportiv din Andrușul de Sus, Cahul, cu reabilitarea sălii sportive a Gimnaziului „Grigore Racoviță” și a ministadionului de fotbal, proiectul valorând peste 2 milioane de lei.

De asemenea, în satul Ciuciulea, Glodeni, peste 250 de elevi beneficiază de o cantină renovată datorită investiției de 2,3 milioane de lei, iar la Hirova, raionul Călărași, a fost construit și amenajat un teren de joacă pentru copii, fiind date în exploatare și trei terenuri de sport: unul de volei, altul de minifotbal și o zonă de fitness.

Datorită Programului „Satul European Express”, recent instituit, a fost renovată Școala de Arte din Varnița, Anenii Noi, s-au construit 13 terenuri de sport și 10 spații amenajate pentru joacă. Totodată, au fost finalizate două proiecte prin programul „Extinderea grupelor de creșă publice”.

De remarcat că până în prezent, prin programele „Satul European” și „Satul European Express”, numărul de beneficiari ai inițiativelor de modernizare a infrastructurii sportive constituie 168 de mii de cetățeni din 112 localități. Per total, Programul „Satul European” include aproximativ 500 de proiecte, dintre care peste 250 au și fost finalizate.

Iulian BOGATU

Mihai Eminescu despre identitatea Neamului Românesc

„
Neamul românesc nu este
decât în ceea ce vom fi
în stare să facem.
(Mircea Vulcănescu)

Lucru arhicunoscut că universalitatea operei lui Mihai Eminescu depășește limitele epocii sale. Poetul, prozatorul, filosoful, traducătorul (din limba germană și al unor importante opere de filosofie), istoricul, gazetarul/publicistul, politicianul, în fine, „omul deplin al culturii noastre” (Constantin Noica), mai e pentru noi universul/planeta cu multiple și diverse necunoscute, posibil chiar infinite, indiferent de pozițiile și comentariile detractorilor, la îndemâna cărora („în numele libertății de opinie”) stau ideile eminesciene despre istorie, patrie, stat, limbă etc.

Tema identității naționale o găsim peste tot în creația lui Mihai Eminescu, el devenind, după aprecierea lui Titu Maiorescu, „cea mai înaltă încorporare a inteligenței românești”. George Călinescu îl numea „unul din eternii noștri păzitori ai solului veșnic”, deoarece „pe columna lui Traian, noi, dacii, suntem în lanțuri”.

Exegetul, indubitabil, drept pistă de lansare a avut întrebarea pe care și-a pus-o pe vremuri Lucașul poeziei românești: „Cum să ne explicăm atunci unitatea de limbă a poporului nostru, de vom admite că el a fost adus din diferite colțuri ale lumii romane?”. Mihai Eminescu compara limba predecesorilor cu „împărăteasa bogată căreia multe popoare dare în metal aur i-au adus, pe când ea pare a nu fi dat nimănui nimic. Dar metalul aur ea l-a tipărit în tiparul ei propriu și e azi al ei, pentru că tot poartă efigia ei neschimbată, neschimbabilă chiar. A o dezbrăca de averile pe care, economică și chibzuită, le-a adunat în mii de ani, înseamnă a o face din împărăteasă cerșetoare”.

Nicolae Iorga, sensibil la valorile trecutului și la schimbările socioculturale, releva gândul că românii se află „abia la începutul înțelegerii fenomenului Eminescu”,

poetul pentru care limba mai e „o gingașă și frumoasă zidire”, „floarea sufletului etnic”, un sanctuar, dacă vreți, fiindcă „nu noi suntem stăpânii limbii, ci limba e stăpâna noastră”.

Ample viziuni despre identitatea de neam le aflăm în *Geniu pustiu*, unde lumea îi apărea autorului ca „o prismă, cu mii de culori, un curcubeu cu mii de nuanțe”, deoarece „națiunile nu sunt decât nuanțele prismatice ale omenirii și deosebirea dintre ele e atât de naturală, atât de explicabilă, cum putem explica din împrejurări anumite diferențele dintre individ și individ”. Asta ar însemna că anume deosebirile alimentează izvorul/sursa specificului național, iar asemănările doar definesc ansamblul umanității.

Poetul, evident, vedea istoria neamului românesc dezecilibrată de goluri haotice, încercând să-i umple „pustiurile” și să-i refacă unitatea națională, dar lipsa de continuitate, sesizată de Eminescu în trecut, s-a manifestat și în perioada interbelică. Și noi, cei de azi, „boierinași și savantlăci” de tagmă nouă, nicidecum nu putem scăpa de „băltoacele” politice și istorice ale vremurilor trecute. În niciun fel nu ne vine mintea la cap, chiar dacă de atâtea și atâtea ori s-a apelat/se apelează la cel de-al „doisprezecelea ceas” al deșteptării noastre naționale.

Însemnările risipite în *Fragmentarium* nu sunt puține. Legate de trecutul nostru național, ele indică, în context european, certa intenție a lui Eminescu de a sistematiza „integritatea” într-o istorie a neamului, deoarece l-au interesat nu numai românii din spațiul carpato-danubiano-

pontic, ci și soarta conaționalilor săi rămași în afara arealului românesc: aromânii, istroromânii, megloromânii, românii din Banatul sârbesc, din Moravia, din Rusia țaristă, din Ucraina subcarpatică. Bibliografia privind această temă e bogată și variată.

Chestiunea basarabeană rezidă, de facto, în scindarea națională/teritorială pe linia apei râului Prut (16 mai 1812). În opinia lui Mihai Eminescu, „ocuparea în toate formele cerute de dreptul internațional al teritoriului cuprins între Nistru, Prut și Dunăre are pentru Rusia mai mult decât importanța unei simple cuceriri: prin aceasta rușii câștigă pozițiuni, care domină țările românești și Dunărea, câștigă Hotinul, de unde domină intrările dinspre miazănoapte ale Carpaților, câștigă, în sfârșit, o înrăurire mai directă asupra poporului român”.

1812 este prezentat în publicistica eminesciană drept un „personaj” nefast, într-o totală negativitate valorică, și „joacă, aici, un rol de Satan cu semnificație biblică de diavol îmbrăcat în roșu și cu furca în mână, simbol al distrugerii” (Mihai Cimpoi). Mihai Eminescu prezicea că „tăvălugul deșertului sufletesc și al urâtului se va extinde și asupra românilor basarabeni: „Și, dacă o asemenea soartă așteaptă pe slavi chiar în împărăția Moscului, ce soartă va aștepta oare pe bieții români din Basarabia”.

Remarcabilă e și intuiția de vizionar a lui Eminescu. Făcând o „radiografie” a situației Rusiei, dansul menționa că „această putere este poate unica care, bătând, s-a lătit, bătută,

n-a pierdut nimic sau aproape nimic, căci înlăuntrul ei toate s-au făcut cu incetul, fără niciun fel de săritură... Țarigradul a fost visul neimbătrânit al slavilor de nord”.

În a sa chemare *La arme*, Poetul-filosof și-a început versurile patriotice cu vibrantele strofe, adresate fraților de peste Prut: „Auzi?... Departate strigă sclavii/ Și asupriții către noi:/ E glasul blândeii Basarabiei,/ ajunsă-n ziua de apoi./ E sora noastră cea mezină,/ gemând sub cnutul de calmuc,/ Legată-n lanțuri i-a ei mână,/ De ștreang târând-o ei o duc./ Murit-au/ Poate numai doarme/ Și-așteaptă morțea de la câini?/ La arme!/ La arme, dar români! (...).”

Cu patru decenii înaintea Unirii de la 1918, Eminescu a prevăzut că „rezolvarea definitivă a chestiunii (basarabene - D.P.) va rămâne amănată până la un război viitor, în care Rusia va fi biruită, iar nu biruitoare”. La 1881 (cu 33 de ani până la declanșarea primei „conflagrațiuni generale”), Eminescu scria despre faptul că „alianțe noi se pregătesc în Europa. Un mare război e poate inevitabil”.

Mihai Eminescu, ca nimeni altul din generația sa, a manifestat adevăratul românism și compasiune față de drama Moldovei, publicând un șir de articole despre Basarabia, în care demonstrează cu raționamente filosofice și fapte istorice că „Basarabia e din zestrea și teritoriul străvechi al Moldovei, deci fiecare moldovean simte mult mai adânc acea pierdere...”. „Trebuie să fim un strat de cultură la gurile Dunării. (...) Niciodată nu am fost element stăpânitor; niciodată nu s-a manifestat în noi chiar nici tendința de a supune pe alții, ci totdeauna românul s-a mulțumit a fi adăpostit și a se dezvolta pe pământul său”. (A se relectura și *Doina* lui Eminescu).

Opera eminesciană rămâne oricând actuală pentru aprecierea dramei Basarabiei, de la 1812 încocoare, iar Mihai Eminescu, în viziunea lui Mihai Cimpoi, va fi dintotdeauna „marele poet al mitului ca istorie și istorie ca mit, dar și ca istorie reală cu roata ei strivitoare și regeneratoare (prin păstrarea ființei naționale)”. Dureros, dar adevărat, deoarece și până

astăzi „...de la Cernăuți și până la Mare,/ Păraiele se-aud plângând în Prut!” (Adrian Păunescu). Rânduite în marea lor majoritate pe timpul războiului de independență, articolele despre Basarabia, dincolo de motivația lor imediată, aveau ca reper o veritabilă cercetare, documentare și interpretare istorică. Și aici cititorul dispune de multiple surse bibliografice: cărți, articole, consemnări, pe care nu e cazul să le enumerăm.

Tudor Nedelcea, într-un exemplu, nota că „marele poet a cunoscut, poate ca nimeni altul, realitățile românești din arealul carpato-balcanic, impunându-se ca un promotor al cauzei naționale”.

În cazul nostru, când vorbim despre Mihai Eminescu sub unghiul „fenomenologiei identității de neam” (Eliade și Noica), trebuie să ne dăm seama de identitatea „perenității luminoase” a neamului, fiindcă „un poet național... este chemat în timpul vieții să exprime adevărurile cele mai complete cu privire la neamul său, pentru că numai el are dreptul incontestabil și curajul nebunesc de a o face. Acuza de fanatism, care se iscă în jurul său (...) să nu ne sperie, căci nu există mit fără un anume fanatism, nici popor care să supraviețuiască fără fanatismul care-i întemeiază istoria națională” (Ștefan Augustin Doinaș).

Pentru Eminescu diferența ontologică e salutară, dat fiind faptul că „omenirea ar putezi în corupție, speculă și pornocrație (ceea ce se întâmplă în Republica Moldova la ora actuală - D.P.), dacă n-ar exista între popoare deosebiri de cultură și mai cu seamă deosebiri de viață”, iar „civilizația adevărată a unui popor constă în dezvoltarea naturală, organică a propriilor puteri, a propriilor facultăți”.

Mihai Eminescu este, indubitabil, o CONȘTIINȚĂ ȘI, ca munteni/moldoveni/ardeleni etc., să revenim mereu la învățămintele lui lăsate generațiilor drept moștenire spirituală (de cea materială nu a avut parte), căci numai în lumina valorilor eterne să ținem seama de „lupta ce urmează pentru românitatea țării noastre”.

Dumitru PASAT

PNUD: NOI RESURSE INOVATIVE ȘI PLANURI DE ÎNVĂȚARE PERSONALIZATE

Peste 56 de mii de activități pentru discipline de bază, noi resurse inovative și planuri de învățare personalizate sunt oferite în domeniul educației interactive și disponibile pe platforma www.educatieinteractiva.md.

Această platformă oferă 20 de tipuri de exerciții interactive pentru orice disciplină și nivel de învățământ, inclusiv un joc captivant numit „Vrei să Fii

Miliardar” și „Cursa de Cai”. De asemenea, există și opțiunea de Test Sumativ pentru evaluări complete. Acestea sunt disponibile gratuit, iar pentru accesare este necesară doar crearea unui cont.

La crearea exercițiilor interactive pentru disciplinele de bază studiate în clasele I-XII, în limbile română și rusă au lucrat aproape 24 de mii de cadre didactice.

Totodată, pentru ca sarcinile să fie disponibile și pe telefonul mobil, a fost creată o aplicație mobilă disponibilă pe iOS și Android. Extensia, care face parte din Biblioteca digitală „Educație

online”, a fost dezvoltată de Primăria Municipiului Chișinău prin intermediul Direcției Generale Educație, Tineret și Sport a Consiliului Municipal Chișinău, iar cu sprijinul oferit de PNUD Moldova și Guvernul Estoniei, au fost extinse funcționalitățile portalului www.educatieinteractiva.md, prin adăugarea noilor șabloane pentru desfășurarea exercițiilor interactive și un model de planificare a lecțiilor online pentru profesori. Astfel, au fost create fișe interactive la fizică și matematică, care acoperă tot curriculumul național.

Prestații sociale pentru copii cu dizabilități, fără prezentarea cererii

Alocările pentru copiii cu dizabilități vor fi acordate în mod automat, fără a fi necesară depunerea în prealabil a unei cereri. Aceiași mecanism se va aplica în cazul prestațiilor sociale oferite familiilor cu copii. Sumele respective vor fi stabilite în mod automat de Casa Națională de Asigurări Sociale, în baza datelor conținute în sistemele informaționale naționale.

(tata, tutorele, curatorul). Aceleași facilități vor fi valabile pentru acordarea indemnizației unice la naștere și a indemnizației pentru creșterea copilului. În anul 2024, 114 346 de copii vor beneficia de indemnizații lunare până la vârsta de 2-3 ani. În plus, pentru circa 2 300 de copii cu dizabilități va fi facilitat procesul de obținere a dreptului la prestații sociale.

Excepție vor constitui cazurile în care copilul este reprezentat de altcineva decât mama, atunci impunându-se necesitatea depunerii cererii de persoana care îl tutează sau îi apără interesele

Teorema lui Pitagora, găsită pe o tăbliță de lut datată cu 1.000 de ani înaintea matematicianului al cărui nume îl poartă

Deși Pitagora a fost o figură istorică importantă în dezvoltarea matematicii, nu el a descoperit ecuația din celebra teoremă care-i poartă numele, potrivit IFLScience. Teorema a fost identificată pe o tăbliță babiloniană antică, datată cu mult timp înaintea lui Pitagora.

Inte de nașterea lui Pitagora, în jurul anului 570 î.Hr.

ducerea marcajelor din baza 60 - sistemul de numărare folosit de babilonienii antici - arată tocmai acest lucru.

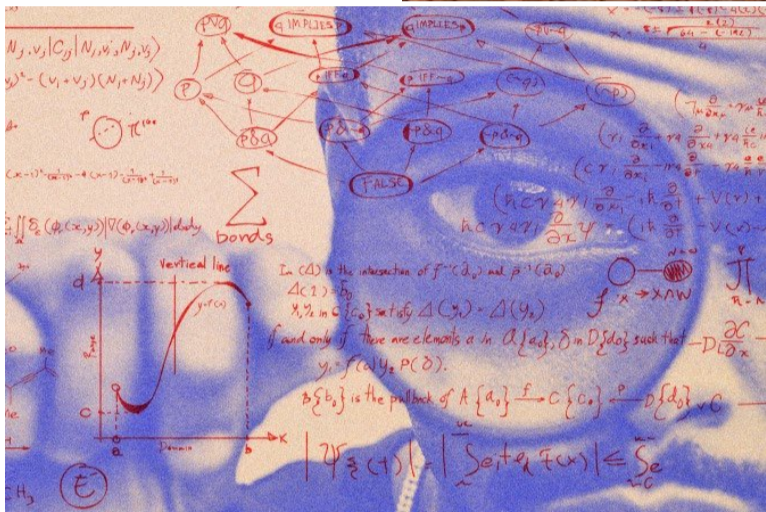
„Concluzia este de neevitat. Babilonienii cunoșteau relația dintre lungimea diagonalei unui pătrat și latura acestuia: $d = \sqrt{2} \cdot l$ - rădăcina pătrată a lui 2. Acesta a fost probabil primul număr cunoscut ca fiind irațional. Cu toate acestea, acest lucru înseamnă, la rândul său, că ei erau familiarizați cu Teorema lui Pitagora sau, cel puțin, cu cazul său special pentru diagonala unui pătrat ($d^2 = a^2 + a^2 = 2a^2$) - cu mai mult de o mie de ani înainte de marele înțelept care i-a dat numele”, scrie matematicianul Bruce Ratner într-o lucrare pe această temă.

De ce ecuația i-a fost atribuită lui Pitagora?

Întrebarea care se pune în acest context este de ce ecuația i-a fost atribuită lui Pitagora, mai ales că nu s-a păstrat nicio scriere originală a celebrului matematician.

Informațiile pe care le avem despre Pitagora au fost transmise de alții, în special de pitagorieni - membri ai unei școli pe care a înființat-o în ceea ce este astăzi sudul Italiei, notează sursa citată. Școala, numită Semicercul lui Pitagora, era secretă, dar cunoștințele învățate acolo sau descoperite au fost transmise mai departe și adesea atribuite lui Pitagora.

Deși nu Pitagora a inventat teoria, școala sa a popularizat-o cu siguranță, iar aceasta a fost asociată cu el pentru următoarele câteva mii de ani, cel puțin.

Tăblița babiloniană antică ce poartă numele IM 67118 folosește teorema lui Pitagora pentru a rezolva lungimea unei diagonale în interiorul unui dreptunghi.

Obiectul, probabil folosit pentru predare, datează din 1770 î.Hr. Altfel spus, tăblița este datată cu secole în-

Nu este singura dovadă că matematicienii antici cunoșteau deja ceea ce azi se numește Teorema lui Pitagora, precum și alte concepte matematice avansate.

O altă tăbliță datată în jurul anilor 1800-1600 î.Hr. are un pătrat cu triunghiuri etichetate în interior, iar tra-

Școala, spațiu al devenirii

Ce este școala? Un loc în care aspiri să faci ceva, să devii CINEVA și ce înseamnă aceasta pentru mine? Ni s-a spus întotdeauna să ne urmăm visurile, dar cum putem s-o facem într-un spațiu în care suntem atât de ușor influențați?

Școala, pentru mine, a fost întotdeauna un spațiu recreativ. M-am simțit în siguranță în atmosfera zgomotoasă, dar nostalgică, plină de zâmbetele copiilor în anii lor cei mai frumoși de viață. Deoarece încă sunt în școală, doresc să-mi exprim recunoștința față de comunitatea noastră uimitoare și dedicată, care sunt profesorii. Ei m-au ghidat în perioade dificile ale vieții mele, dându-mi cunoștințe și arătându-mi respect. Voi aprecia întotdeauna eforturile lor de a mă conduce mai departe pe drumul nesfârșit, care este viitorul meu. Totuși, ce se va întâmpla în destinul meu depinde în mod esențial de mine însămi. Deși nu aș fi ajuns niciodată atât de departe

fără de inspirația insuflată de școala mea, deciziile sunt sub controlul meu. În școală devin o persoană unică, dar în societate învăț cum să mă integrez. Școala este singurul loc în care pot să fiu eu însămi și să experimentez interesele mele. Deși sunt consecințe poate diferite în rezultatul acțiunilor și greșelilor făcute de mine, școala mă învață să le accept și să le analizez pentru a mă înțelege mai bine. Devin o personalitate cu ajutorul școlii, cu opinii culte și acțiuni calculate, cu o activitate diversă, dar, mai ales, o persoană educată și bine îndrumată de profesori.

Școala este cu adevărat spațiul în care noi devenim oameni adevărați și învățăm cum să trăim. Mereu voi fi recunoscătoare pentru actele bune făcute de profesorii mei iubii.

Ionela AMARFII,
elevă în clasa a VIII-a „C”,
IPÎ Orizont, filiala Ciocana

Crăciun fericit și la mulți ani tuturor!

S-a mai dus un an...

A fost un an lung,

Un an plin de rele,

Un an plin de bune!

S-a mai dus un an...

Un an plin de plânsete,

Un an plin de zâmbete!

A fost un an lung...

Plin de realizări frumoase,

plin de eșecuri...

A fost un an lung...

Cu prieteni/colegi noi...

A fost un an lung...

Cu puținii oameni sinceri lângă noi,

cu mulțimea de oameni falși lângă noi...

A fost un an lung...

Un an cu noi realizări,

Un an cu decepții și noi trădări...

S-a mai dus un an...

Un an plin de dragoste,

un an de despărțiri...

Un an de împliniri sufletești!

Un an, în care,

sufletele noastre,

au făcut perechi pentru o veșnicie!

S-a mai dus un an...

Un an totuși norocos pentru noi!

De ce? Deoarece suntem VII!

Plini de NĂDEJDE!

Plini de CREDINȚĂ!

Plini de DRAGOSTE!

Anul care bate la ușă,

Va fi un an mai bun!

Un an, în care fericirea,

reușitele noastre,

depind de noi înșine!

Hai deți să fim mai buni!

Să iubim sincer, să respectăm,

să iertăm, să credem în noi înșine,

să nu decepționăm,

pe cei care cred în noi!

Crăciun fericit și la mulți ani tuturor!

Viorel BOLDUMA,

profesor de istorie,

grad didactic I,

IP Centrul de Excelență în

Construcții din Chișinău

Interzicerea producerii anabolizantilor – factor curativ important în lumea sportului național

Producerea și comercializarea medicamentelor cu conținut de steroizi anabolizanti și androgeni se interzice în Republica Moldova, printr-un proiect de lege care a fost votat pe 21 decembrie curent în a doua lectură de Legislativ. Astfel, se stopează importul, fabricarea, distribuția, comercializarea, prescrierea și eliberarea dopantelor, în special a steroizilor și anabolizantilor.

Este de menționat că în țara noastră sunt fabricate și exportate cantități enorme de medicamente cu conținut de steroizi anabolizanti și androgeni. Aceste substanțe puteau fi cumpărate nestingherit în farmacii în baza unor rețete medicale. Modificările legislative respective urmăresc scopul de a preveni și combate producerea și traficul ilicit de substanțe dopante pe teritoriul Republicii Moldova, precum și de a elimina accesul fizic la dopante în condiții non-medicale, prin armonizarea legislației moldovenești la standardele internaționale.

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et 4

E-mail: universs2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com

Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Comanda nr. 10448.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL
DE EDIȚIE

► Oxana Parașciuc

REDACTOR
PRINCIPAL

► Nicolae Jantic

REPORTERI

► Iulian Bogatu,

► Silvia Țurcan

CORECTOR

► Elvira Țăganaș-Pântea

MACHETATOR

► Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>